OULUN KAUPUNGIN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

2025

OULU SIVISTYS- JA KULTTUURIPALVELUT

Sisältö

Saatteeksi ... 3
Opiskeluhuolto ... 4
Oulun kaupungin opiskeluhuoltoa ohjaavat periaatteet ... 4
Opiskeluhuoltoa koordinoivat työryhmät ja ohjaavat asiakirjat ... 5
Opiskeluhuoltoryhmän pääasialliset tehtävät ... 5
Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ... 7
Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ... 8
Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa ... 9
Yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin ... 10
Opiskeluhuoltokertomuksen laadinta ... 10
Yksilökohtaisten opiskeluhuoltoasioiden salassapito ja tiedonsiirto ... 11
Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa ... 12
Opiskeluhuoltopalvelut kurinpitotoimien yhteydessä ... 12
Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma ... 13
Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ... 13
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa ... 13

Saatteeksi

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Opiskeluhuollolla edistetään koulun hyvinvointia ja osallisuutta edistävää toimintakulttuuria ja oppilaan kokemusta yhdenvertaisesta jäsenyydestä yhteisössään. Opiskeluhuolto tukee oppimista ja koulunkäyntiä, ja sen avulla ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia tai opiskeluun liittyviä muita haasteita.

Opiskeluhuolto perustuu suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen yhteistyöhön Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden perusopetuksen sekä hyvinvointialue Pohteen toimijoiden kesken. Yhteistyöhön osallistuvat oppilaat, heidän huoltajansa sekä tarvittaessa muut koulujen sidosryhmät.

Opiskeluhuollon painopiste on ennaltaehkäisevässä, yhteisöllisessä ja hyvinvointia edistävässä työssä. Se kuuluu koko kouluyhteisön vastuulle. Oppilailla on lisäksi oikeus yksilöllisiin opiskeluhuoltopalveluihin, joihin kuuluvat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus maksuttomaan opiskeluhuoltoon.

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan, miten Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden perusopetuksessa toteutetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä, miten yksilökohtaista tukea järjestetään sekä miten oppilaiden, heidän huoltajiensa ja yhteistyötahojen kanssa tehdään yhteistyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän määrittelemät opiskeluhuollon yhteiset tavoitteet ja keskeiset toimintaperiaatteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi käytännössä.

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa linjataan erillisten toimintaohjelmien myötä myös toimintatavat kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan sekä kriisitilanteiden varalle.

Opiskeluhuoltosuunnitelman laadinta perustuu opetushallituksen valtakunnallisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Opiskeluhuoltosuunnitelma on osa Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden perusopetuksen opetussuunnitelmaa, ja sen tarpeenmukaisesta päivityksestä vastaa opetussuunnitelmatyötä koordinoiva taho.

Marjut Nurmivuori
Perusopetus- ja nuorisojohtaja

Opiskeluhuolto

Oulun kaupungin perusopetuksessa opiskeluhuollolla edistetään välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria ja varmistetaan kaikille tasavertainen kasvamisen ja oppimisen mahdollisuus, jota koulun toimintatavat ja käytännöt tukevat.

Kuva 1 havainnollistaa opiskeluhuollon kokonaisuutta toteutettuna monialaisessa yhteistyössä opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalveluiden kesken.

Kuva 1. Opiskeluhuollon kokonaisuus. Oulun kaupunki. Lähde: THL ja Opetushallitus.

Oulun kaupungin opiskeluhuoltoa ohjaavat periaatteet

Opiskeluhuollon suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi tapahtuvat yhteistyössä koko kouluyhteisön henkilöstön, oppilaiden, huoltajien sekä opiskeluhuoltopalvelujen toimijoiden kanssa.

- Opiskeluhuolto on koko kouluyhteisön yhteinen tehtävä, joka kuuluu jokaiselle koulussa työskentelevälle.
- Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevästi, koko yhteisön hyvinvointia tukevana yhteisöllisenä toimintana.
- Huoltajien ja oppilaiden osallisuutta vahvistetaan aktiivisesti kaikessa opiskeluhuollon toiminnassa.
- Turvallisen ja terveellisen kasvuympäristön edistäminen sekä myönteinen vuorovaikutus ja avoin, kaikkia osapuolia kunnioittava työskentelytapa ovat keskeisiä tavoitteita.
- Varhaisen tuen tarpeen tunnistaminen, huolen puheeksi ottaminen ja tarkoituksenmukaisen tuen järjestäminen tapahtuvat sovittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti.
- Oppilasta tuetaan monialaisesti hänen kehitysympäristöissään, suunnitelmallisessa yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ja tarvittaessa muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa.

Opiskeluhuoltopalvelut tulee olla lähellä oppilaita ja siten helposti ja nopeasti saavutettavissa. Jokaisen koulun velvollisuutena on huolehtia, että oppilailla ja huoltajilla on tieto käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja siitä, kuinka koulun opiskeluhuolto toimii.

Opiskeluhuoltoa koordinoivat työryhmät ja ohjaavat asiakirjat

Opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden koordinoima Oulun alueen eri opetuksen ja koulutuksen järjestäjien, hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalvelujen sekä opiskelija- ja huoltajaedustuksen muodostama opiskeluhuollon *ohjausryhmä*. Ryhmä seuraa ja arvioi yhteisesti alueensa opiskeluhuollon toteutumista opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvattujen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Jokaisella koululla toimii monialainen, yhteisöllinen *opiskeluhuoltoryhmä*, joka nimetään lukuvuodeksi kerrallaan. Ryhmän pääasiallisia jäseniä ovat ryhmän toiminnasta vastaava rehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja sekä opettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja tai lääkäri sekä oppilaiden ja huoltajien säännöllinen edustus. Tarvittaessa ryhmän kokoonpanoon voi kuulua myös alueen muita asiantuntijoita.

Opiskeluhuoltoryhmän on aktiivisesti kuultava toimintaympäristön asiantuntijoita. Yhteistyö auttaa suuntaamaan opiskeluhuoltoa oppilaiden hyvinvoinnin tueksi.

Opiskeluhuoltoryhmän pääasialliset tehtävät

- Opiskeluhuollon järjestämiseen liittyvä työn- ja vastuunjako, tavoitteet ja toimintasuunnitelma, aikataulutus, tiedottaminen ja toiminnan arviointi.
- Opiskeluhuoltoa koskevan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvän tiedon kokoaminen eri lähteistä, tiedon analysointi ja tarvittavien toimien suunnittelu kootun tiedon pohjalta.
- Toimialan linjaamien toimintamallien johdonmukainen toteuttaminen ja toteuttamisen seuranta ja arviointi.
- Terveyteen, hyvinvointiin, viihtyvyyteen ja turvallisuuteen liittyvien tapahtumien ja toimenpiteiden suunnittelu, koordinointi ja toteutuksen arviointi.
- Oppilaiden, huoltajien sekä opetus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön osallisuudesta huolehtiminen.
- Koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen huomioiminen yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa.
- Opetusryhmää koskevan opiskeluhuollon konsultaation järjestäminen, kuten ilmapiiriin, kaverisuhteisiin, kiusaamiseen tai ryhmäyttämiseen liittyvät asiat.
- Henkilöstöperehdytyksen ja -osaamisen koordinointi opiskeluhuollon kysymyksissä.

Opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja riittävän usein, jotta se kykenee hoitamaan sille määritellyt tehtävät. Opiskeluhuoltoryhmässä käsitellään asioita yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla eikä ryhmä käsittele koskaan yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa. Myöskään opiskeluhuoltoryhmän kokousmuistiot eivät sisällä yksittäistä oppilasta koskevia tai muita salassa pidettäviä tietoja. Muistioiden tulee olla koko henkilöstön saatavilla.

Yksittäisen oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tueksi perustetaan koululla tarvittaessa *monialainen asiantuntijaryhmä*. Yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä suunnitellaan yhdessä lapsen, nuoren ja hänen perheensä kanssa pedagogisia sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa toteutettavia tuen muotoja. Kokoontumisessa sovitaan vastuut ja tehtävät yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenille, oppilaalle ja huoltajille. Suunniteltujen tukitoimien vaikuttavuutta seurataan säännöllisillä yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisilla. Toiminta kirjataan opiskeluhuollon tuen suunnitelman, toimintatavan, yhteistyön ja toteutumisen seurannan osalta opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia laatii asiantuntijaryhmän nimeämä vastuuhenkilö tai muu asiantuntijaryhmän jäsen, jolla on pääsy opiskeluhuoltorekisteriin.

Opetuksen järjestäjä ylläpitää opiskeluhuoltokertomuksista syntyvää opiskeluhuoltorekisteriä ja osoittaa opiskeluhuoltokertomusten edellyttämän kirjaamisjärjestelmän.

Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman suunnittelu ja toteutuksen seuranta toteutuu hyvinvointialueen ja opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Tätä tarkoitusta varten on perustettu hyvinvointialue Pohteen koordinoima alueellinen opiskeluhuollon *yhteistyöryhmä*.

Taulukossa 1 on kuvattu opiskeluhuoltoa ohjaavat työryhmät ja asiakirjat vastuutahoineen. Tavoitteena on varmistaa konkreettisen opiskeluhuollon ja sen suunnitelmallisen toteutumisen, kehittämisen ja arvioinnin edellytykset.

Toimi- ja vastuualue	Työryhmä	Asiakirja
Oppilas	Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä	Opiskeluhuoltokertomus
Koulu	Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä	Kokousmuistiosuositus sekä vuosi- ja työsuunnitelma
Opetuksen järjestäjä	Opetuksen järjestäjäkohtainen ohjausryhmä	Opiskeluhuoltosuunnitelma
Hyvinvointialue	Alueellinen yhteistyöryhmä	Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

Taulukko 1. Perusopetuksen opiskeluhuoltoa ohjaavat asiakirjat, työryhmät ja vastuutahot

Opiskeluhuoltosuunnitelman lisäksi Oulun kaupungin koulujen hyvinvoinnin edistämisen toimintaperiaatteita linjataan *Oulun kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa* sekä sivistys- ja kulttuuripalveluiden varhaiskasvatuksen ja eri koulutusasteiden yhteisessä *Oppimisen, kasvun ja kehityksen tuen strategia* -asiakirjassa. Tuen strategia yhdistää kasvun, kehityksen ja pedagogisen tuen sekä opiskeluhuollon ja ohjauksen strategiset päämäärät yhdeksi tavoitteelliseksi kokonaisuudeksi vahvistaen yhtäläisen tuen jatkumon toteutumista varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutuksen päättövaiheeseen saakka.

Oulun kaupungin perusopetuksen kouluille on laadittu yhteinen *Opiskeluhuollon vuosikello* -suunnitelmapohja, jonka tarkoituksena on varmistaa oppilaiden hyvinvoinnin huomioiminen koulun arjessa, tukea Oulun kaupungin strategisten linjausten ja opiskeluhuoltosuunnitelmien toteutusta käytännössä sekä tehostaa opiskeluhuollon toimenpiteiden suunnittelua, toteuttamista, organisointia, seurantaa ja arviointia koulussa.

Oulun kaupungissa on kuvattu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa seuraavat opiskeluhuollon ohjausta ja arviointia sekä yhteisöllistä opiskeluhuoltoryhmän toimintaa koskevat prosessikuvaukset:

- Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laadinta ja päivitys
- Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadinta ja päivitys
- Opiskeluhuoltoryhmän toiminta
- Opiskeluhuollon toteutumisen seuranta.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Oulun kaupungin opetuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhuollon kokonaistarve arvioidaan oppilailta ja huoltajilta kerätyn hyvinvointitiedon pohjalta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointitietoon pohjautuvia seuranta- ja arviointilähteitä ovat muun muassa paikallinen kokemuksellisen hyvinvointitiedon aineisto sekä muut terveyden ja hyvinvoinnin kyselyt, suoraan oppilailta ja huoltajilta saatu palaute sekä hyvinvointialueen palveluista saatavissa oleva käyttötieto, kuten oppilaiden terveystarkastusten yhteenvedot sekä opiskeluhuoltopalveluiden saatavuuden määräaikatoteuma ja henkilöstömitoitus. Ajoittain toteutettavat kyselyt opiskeluhuoltoryhmille, oppilaille ja huoltajille opiskeluhuollon toteumasta tarjoavat tärkeää arviointitietoa opiskeluhuollon tarpeesta ja toimintaedellytyksistä. Myös kansalliset Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä (TEAviisari, THL) ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttamat kyselyt sekä Opiskeluhuoltopalvelujen valtakunnallinen seuranta (OPA-kysely, THL ja OPH) sisältävät paikallisesti hyödynnettävää opiskeluhuollon järjestämistä koskevaa arviointi- ja seuranta-aineistoa.

Hyvinvointitietoon pohjautuen koulut asettavat yhteisölliseen opiskeluhuoltoon lukuvuosittaiset tavoitteet, niitä vastaavat toimenpiteet ja toteutuksen seurannan menettelytavat, jotka kirjataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Sivistys- ja kulttuuripalvelut opetuksen järjestäjänä ja opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon toteutumisen vastuutahona seuraa ja arvioi vuosittaisessa toimintaympäristöanalyysissään myös opiskeluhuollon toteutumista yhteistyössä hyvinvointialueen edustajien kanssa.

Opiskeluhuollon toteutumisen arvioinnissa ja kehittämisessä hyödynnetään valtakunnallisia, kunta- ja aluekohtaisia hyvinvointitietoa koskevia tiedonlähteitä.

Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllisen opiskeluhuollon edistäminen ja toteuttaminen kuuluu koko koulun henkilöstölle osana heidän päivittäistä toimintaansa. Myös muilla koululla työskentelevillä ja opetukseen sitomattomilla työntekijöillä, kuten nuorisotyöntekijöillä, on tärkeä rooli yhteisöllisessä opiskeluhuollossa. Hyvinvointia tukeva yhteisöllinen opiskeluhuolto kohdistuu koko kouluyhteisöön, mutta työtä voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai oppilasryhmille.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto tarkoittaa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien näkökohtien huomioon ottamista opetuksen sisällöissä, menetelmissä, järjestelyissä ja muussa toiminnassa, kuten välitunneilla tai ruokailutilanteissa. Eri oppimiskokonaisuuksien sisällöt tukevat lähtökohtaisesti yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteita.

Kuvassa 2 havainnollistetaan esimerkkiteemoja yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminnoista.

Kuva 2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto koulussa – esimerkkejä toiminnoista. Lähde: THL

Yhteisöllinen opiskeluhuolto edellyttää tiivistä yhteistyötä koulun, kodin, opiskeluhuoltopalveluiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Ennaltaehkäisevää opiskeluhuoltoa voivat edistää mm. yhdessä laaditut ryhmän säännöt, vanhempaintoimikuntatyöskentely, vanhempainillat sekä erilaiset teemakohtaiset luento- ja keskustelutilaisuudet sekä kouluyhteisön arjen kohtaamiset ja tapahtumat.

Osallisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta tukevat ja ongelmia ehkäisevät keinot ovat ensisijaisia toimintatapoja ja -malleja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Osallisuus edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä vahvistaa oppilaiden sitoutumista oppimiseen, kouluyhteisön pelisääntöihin ja vastuulliseen vuorovaikutukseen. Oulun kaupungissa on laadittu *Osallisuuden tiekartta* - työkalu, jonka avulla voidaan vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta sekä tarjota työntekijöille tietoa ja materiaalia osallisuuden toteutumisen arviointiin sekä kehittämiseen.

Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon kuuluu fyysiseen oppimisympäristöön sekä arjen työrytmiin, työnkuormitukseen, lepoon ja virkistykseen sekä työergonomiaan kuuluva ohjaus ja seuranta. Mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kouluruokailuun ja välituntien suunnitteluun tukevat oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia. Välituntitoimintaa kehittämällä voidaan vähentää mahdollisten passivoivien tai ei-toivottujen ilmiöiden leviämistä ja lisätä oppilaiden fyysistä ja sosiaalista aktiivisuutta.

Hyvinvointia ja oppimista edistävät myös oppilaiden käyttäytymisen ja poissaolojen seuranta ja ehkäisy *Hyvä olla koulussa - läsnäolon tukeminen Oulussa -toimintamallin* mukaisesti sekä varhainen ongelmien tunnistaminen ja niissä tukeminen. Oppilaskunta-, kummi- ja tukioppilas- sekä kerhotoiminta pyrkivät osaltaan edistämään oppilaiden turvallisuutta ja hyvinvointia.

Oulun kaupungin perusopetuksen kouluille on laadittu *Yhteisölliset oppitunnit perusopetuksessa* -materiaali, jota voi hyödyntää yhteisöllisten, osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä edistävien oppituntien suunnittelussa ja toteutuksessa. Materiaalista löytyy valmiita tuntisuunnitelmia, harjoituksia ja ohjeita, jotka on helppo ottaa käyttöön sellaisenaan tai muokata omiin tarpeisiin sopiviksi.

Myönteisen ryhmädynamiikan tukeminen hyvän luokkahengen edistämiseksi ja varhainen puuttuminen ryhmien toiminnan kielteisiin piirteisiin ovat tärkeitä yhteisöllisen opiskeluhuollon tehtäviä. Hyviä keinoja ovat esimerkiksi sosiaalisten taitojen oppimista ja ryhmäytymistä tukevat toimintatavat. Ennaltaehkäisevässä työssä voidaan hyödyntää Oulussa laadittuja vuosiluokkakohtaisia *tunne- ja turvataitokasvatuksen* opetusmateriaaleja.

Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö on oppimisen ja hyvinvoinnin edellytys. Kouluyhteisön turvallisuuteen liittyvien riskien ennakointi ja toimintamallien suunnittelu ovat luonteeltaan yhteisöllistä toimintaa, jota tulisi kehittää yhdessä yhteisön jäsenten kanssa. Turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja myös harjoitellaan yhdessä.

Oulun kaupungissa on laadittu kaikkien koulujen toimintaa ohjaava yhteinen toimintasuunnitelma tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi oppilaaseen kohdistuvassa päihde-epäilyssä koulussa.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaiset terveystarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Laajat terveystarkastukset toteutetaan 1., 5. ja 8. vuosiluokilla, jolloin terveystarkastukseen sisältyy opettajan antama arvio oppilaan kehityksestä, hyvinvoinnista ja oppimisesta. Opettajan antama arvio on kouluterveydenhuollolle tärkeä tietolähde oppilaan kehityksen ja hyvinvoinnin selvittelyssä ja tuen tarpeiden tunnistamisessa. 5. ja 8. luokan laajoissa terveystarkastuksissa käydään myös läpi opetushenkilöstön toteuttaman oppilaskohtaisen MOVE!-testin tulos.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on tukea oppilasta varhaisessa vaiheessa niin, että tuen järjestämistä suunnitellaan ja sen toteutumista seurataan johdonmukaisesti. Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti yhteistyössä huoltajien kanssa.

Huoltajan on ilmoitettava oppilaan *erityisruokavalio* opetuksen järjestäjälle sähköisen oppilastietojärjestelmän oppilastietolomakkeen kautta.

Tarvittaessa oppilaalle laaditaan lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opetushenkilöstön ja tarvittaessa oppilasta hoitavan terveydenhuollon henkilökunnan kanssa. *Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden lääkehoitosuunnitelmasta* löytyy keskeinen tieto ja tällä hetkellä käytössä olevat lomakkeet. Samaa lääkehoitosuunnitelmalomaketta käytetään niin pitkäaikaisen lääkityksen kuin kuuriluontoisenkin lääkityksen suhteen.

Lapsen tai nuoren ollessa sairaalaopetuksessa opiskeluhuoltopalvelut toteuttaa oman lähikoulun opiskeluhuoltohenkilöstö.

Yhteydenotto opiskeluhuoltopalveluihin

Opetushenkilöstö huomaa usein ensimmäisenä oppilaan opiskeluhuollon tarpeen. Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan opiskeluhuoltopalveluiden toimesta sekä monialaisessa, oppilaskohtaisesti järjestetyssä asiantuntijaryhmässä kodin, opetushenkilöstön ja opiskeluhuoltopalveluiden yhteistyönä.

Jos opettaja tai muu koulun henkilöstöön kuuluva arvioi oppilaan tarvitsevan opiskeluhuollon tukea, tulee hänen olla viipymättä yhteydessä opiskeluhuoltopalveluihin. Yhteydenotto tulee tehdä yhdessä oppilaan ja/tai hänen huoltajansa kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on kuitenkin annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Pääsääntöisesti näissä tilanteissa tarkoituksenmukaisin ja lapsen edun mukainen tapa edetä on siten, että opetushenkilöstöön kuuluva kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän konsultoituaan opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöä. Huoltajat voivat olla myös suoraan yhteydessä opiskeluhuoltopalveluiden työntekijöihin ja asioida heidän kanssaan lapseensa liittyvissä opiskeluhuollon kysymyksissä.

Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä kootaan oppilaan ja/tai huoltajan kanssa yhdessä suunnitellen tapauskohtaisesti. Tapaamisissa tulee huomioida oppilaan tilanne kokonaisuutena. Oppilasta itseään tulee kuulla

häntä koskevassa asiassa ja hänen osallisuuttaan vahvistaa.

On tärkeää, että oppilas voi osallistua häntä koskevan asian käsittelyyn edellyttäen, että sitä ei arvioida hänelle haitalliseksi. Oppilaan osallisuutta tuettaessa tulee ottaa huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa sekä hänen muut edellytyksensä ja tarpeensa.

Opiskeluhuoltokertomuksen laadinta

Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisesta, jossa käsitellään yksittäisen oppilaan asioita, laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan oppilaan

- Nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- Asian aihe, tausta ja asian vireille saattaja
- Tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa
- Suunnitelma toimenpiteistä oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

- Oppilasta koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhuollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin
- Kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.

Jos opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu oppilaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella on luovutettu.

Asiantuntijaryhmässä suunnitellaan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa tarvittavat tukitoimet koko perheen elämäntilanne huomioiden ja sovitaan konkreettiset vastuut. Mikäli opiskeluhuollossa toteutetut tukitoimet eivät ole riittäviä ja oppilaalla ja/tai hänen perheellään on laajempi tuen tarve, ollaan yhteistyössä huoltajan kanssa yhteydessä hyvinvointialueen muihin sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin *yhteisövaikuttavuuteen perustuvan verkostotyön toimintaperiaatteiden* mukaisesti.

Oulun kaupungissa on kuvattu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa seuraavat yksilökohtaisen opiskeluhuollon sekä yhteisövaikuttavuuteen perustuvan verkostotyön prosessikuvaukset:

- Opiskeluhuoltopalveluihin ohjautuminen huolen ilmetessä
- Opiskeluhuollon monialaiseen asiantuntijaryhmään ohjautuminen
- Opiskeluhuoltokertomuksen laadinta
- Yhteisövaikuttavuuteen perustuva monialainen verkostotyö lapsilla, nuorilla (alle 18-vuotiaat) ja heidän perheillään
- Yhteisövaikuttavuuteen perustuvan monialaisen verkostotyön johtaminen.

Yksilökohtaisten opiskeluhuoltoasioiden salassapito ja tiedonsiirto

Opiskeluhuollossa käsitellään monia oppilasta ja hänen perhettään koskevia tietoja, jotka ovat lainsäädännön mukaan salassa pidettäviä. Salassapidolla tarkoitetaan asiakirjan pitämistä salassa ja kieltoa ilmaista tieto suullisesti eli vaitiolovelvollisuutta sekä kieltoa käyttää salaista tietoa omaksi eduksi tai toisen vahingoksi.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa koskevat asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Tiedot siirtyvät vain, mikäli siihen on oppilaan ja/tai huoltajan kirjallinen, yksilöity suostumus tai tiedon luovuttaminen perustuu sitä koskevaan säännökseen. Hyvää käytäntöä on käydä huoltajan ja tarvittaessa oppilaan kanssa läpi eri siirtovaiheissa se, mitkä tiedot siirtyvät, miksi ja missä muodossa. Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia tiedon siirtymisestä asianmukaisesti.

Opiskeluhuoltolain mukaista salassa pidettävää tietoa voidaan luovuttaa ilman suostumusta vain, jos tiedon luovuttamiseen oikeuttava lain säännös on määritelty muussa laissa, kuten lastensuojelulaissa tai sosiaalihuollon asiakaslaissa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu oppilaan ja/tai huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön ja suostumukseen. Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää ryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyvään tehtävään. Vaikka käytännössä oppilaskohtaista opiskeluhuoltoa tehdään yhdessä huoltajan kanssa, on muistettava, että oppilaalla on oikeus painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelemiseen opiskeluhuollossa. Arvion oppilaan edun toteutumisesta kyseisessä tilanteessa tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä edistetään oppilaiden hyvinvointia, oppimista ja koulunkäynnin sujuvaa etenemistä. Huoltajien osallisuudella edistetään yhteisöllisyyttä, tuetaan huoltajien keskinäistä verkostoitumista sekä osallistumista kouluyhteisön yhteisön toimintaan ja sen kehittämiseen. Yhteisiä tilaisuuksia järjestettäessä tulee huomioida saavutettavuus, esteettömyys, monikielisyys sekä huoltajien osallistumismahdollisuudet.

Oulun kaupungin perusopetuksessa oppilaan pärjäävyyttä vahvistetaan arjessa tukemalla ja ohjaamalla tavoitteellisesti yhteisen *kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen strategian* mukaisesti kaikissa kouluissa riittävän varhaisessa vaiheessa monialaisena yhteistyönä. Yhteisen työn lähtökohtana pidetään oppilaan ja koko perheen elämäntilannetta. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen vahvistaa toimijuutta, edesauttaa hyvinvointia ja mahdollisten ongelmien varhaista tunnistamista ja tuen järjestämistä.

Oulun kaupungin perusopetuksessa opiskeluhuoltotyötä tehdään ensisijaisesti monialaisesti. Monialaisuus yhteisöllisessä ja yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa toteutuu silloin, kun opetushenkilöstön lisäksi työskentelyssä ovat mukana opiskeluhuoltopalvelujen sekä oppilaiden ja huoltajien edustus. Opiskeluhuolto on koulussa toteutettavaa oppilaan tukemista opetukseen ja koulunkäyntiin osallistumisen edellytyksissä erona muihin lasten, nuorten ja perheiden käyttämiin hyvinvointialueen tai yksityisten sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhuollossa. Konsultaatiolla lisätään ymmärrystä oppilaan tarpeista, laajennetaan näkemystä tilanteesta toisten toimijoiden asiantuntemuksen kautta, tuetaan työssä jaksamista ja edistetään kouluyhteisön toimintaa. Asiantuntijat voivat hyödyntää toistensa osaamista oppilaiden erilaisten tuen tarpeiden järjestämisessä.

Opiskeluhuoltopalvelut kurinpitotoimien yhteydessä

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

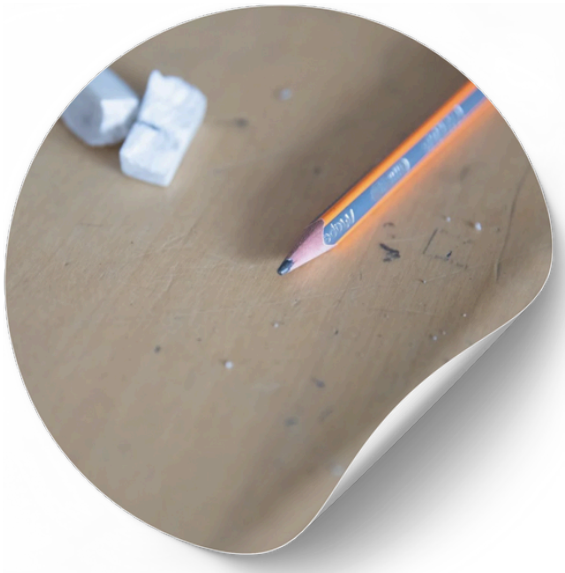

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oulun kaupungissa on laadittu monialaisessa yhteistyössä koulujen toimintaa ohjaava yhteinen suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Suunnitelman laadinnan koordinoinnista ja päivityksestä vastaa sivistys- ja kulttuuripalveluiden turvallisuuden johtotiimi. Suunnitelma päivitetään tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Koulut laativat kaupungin yhteiseen suunnitelmaan pohjautuvan koulukohtaisen toimintaohjeistuksen (toimenpiteet tiivistetysti, yhteyshenkilöt yhteystietoineen, tiedotus- ja päivitysvastuut), jonka ajantasaisuudesta vastaa koulun opiskeluhuoltoryhmä.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oulun kaupungissa on laadittu monialaisessa yhteistyössä koulujen toimintaa ohjaava toimintamalli koskien äkillisiä kriisejä ja uhka- ja vaaratilanteita. Sen päivityksestä vastaa sivistys- ja kulttuuripalveluiden turvallisuuden johtotiimi. Toimintamallia päivitetään tarvittaessa yhdessä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Koulut laativat kaupungin yhteiseen toimintamalliin pohjautuvan koulukohtaisen kriisityön toimintaohjeistuksen (toimenpiteet tiivistetysti, yhteyshenkilöt yhteystietoineen, tiedotus- ja päivitysvastuut), jonka ajantasaisuudesta vastaa koulun opiskeluhuoltoryhmä.

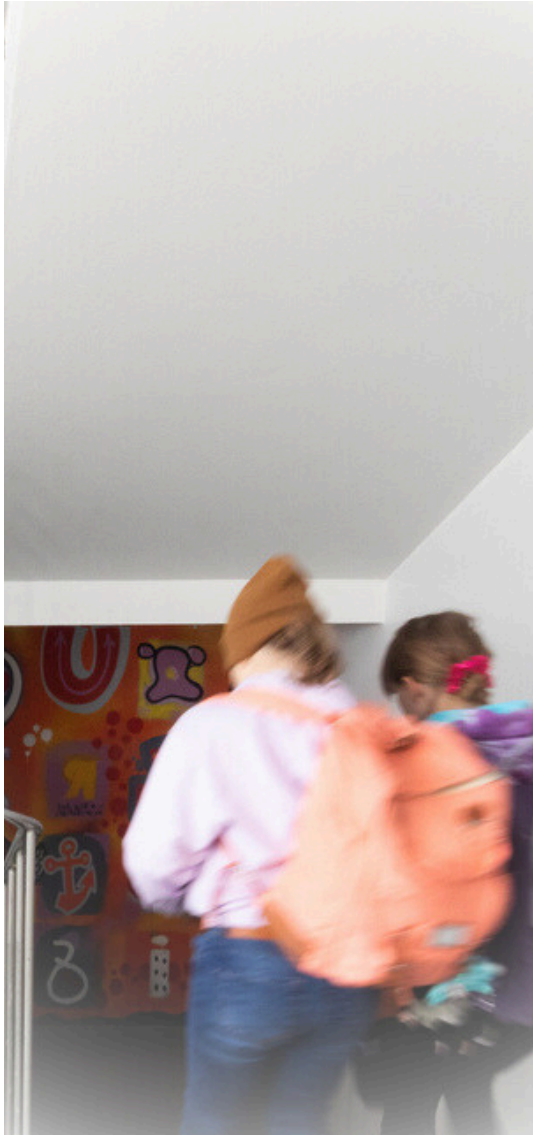

OULU SIVISTYS- JA KULTTUURIPALVELUT